

Hoeveel jeugdigen krijgen zorg in de jeugdzorg?

Monique Kuunders, Erik Jan de Wilde,

Niels Zwikker

www.nji.nl

juni 2011 (2^e versie, vanwege errata)

Hoeveel jeugdigen krijgen zorg in de jeugdzorg?

Die vraag is niet zo gemakkelijk te beantwoorden, want kinderen en jongeren krijgen niet alleen hulp via de provinciale jeugdzorgsector (instellingen voor jeugd- en opvoedhulp, Bureau Jeugdzorg en LWI's¹). Ze worden ook geholpen in de gehandicaptenzorg vanwege licht verstandelijke beperkingen (jeugd-LVG), in de geestelijke gezondheidszorg (jeugd-GGZ), in het speciaal onderwijs vanwege gedragsproblemen en in Justitiële Jeugdinstellingen (JJI's) of Jeugdzorg plus instellingen. In deze factsheet zetten we op een rij hoeveel minderjarigen er jaarlijks in deze sectoren hulp of opvang krijgen vanwege psychosociale problematiek.

Opgeteld krijgen ruim 300 duizend 0-17 jarigen hulp

In 2009 werden bij elkaar opgeteld 333.809 jeugdigen geholpen in de genoemde sectoren. Er waren toen 3.528.241 0-17-jarigen in Nederland (CBS). Percentueel zou het dus neerkomen op maximaal 9,5% van de 0-17 jarigen die in 2009 geholpen werd voor psychosociale problemen. Maximaal, want bij dit percentage is ook sprake van overlap in zorggebruik. Cliënten worden regelmatig in meerdere sectoren geholpen of worden van de ene instelling doorverwezen naar een andere: bijvoorbeeld van een instelling voor jeugd- en opvoedhulp naar de jeugd-GGZ. Daarom is dit percentage een overschatting. Hoe groot die is, is onduidelijk, want iedere sector heeft een eigen vorm van rapportage. Daarbij bestaat er geen landelijke registratie van het individuele zorggebruik voor psychosociale problemen. De cijfers van verschillende sectoren zijn daarom niet zonder meer bij elkaar op te tellen. Een andere kanttekening is dat we hier over minderjarigen praten en de jongvolwassenen (18 jaar en ouder) die geholpen worden buiten beschouwing laten.

Tabel 1: Aantal jeugdigen per sector in 2009.

Sector	Cliënten 0-18 of trajecten	Percentage van de jeugd
Jeugd en opvoedhulp ²	75.323 (unieke cliënten in geïndiceerde jeugdzorg)	2,1
Bureau Jeugdzorg en LWI's ²	<ul style="list-style-type: none"> 51.014 maatregelen jeugdbescherming 23.139 maatregelen jeugdreclassering (gestart of in uitvoering; geen unieke cliënten)	2,1
Jeugd-GGZ ³	142.323 (0-17 jarigen circuit jeugd GGZ instellingen en kinderen en jeugdigen bij zelfstandig gevestigden)	4,0
Jeugd-LVG ⁴	10.493 (cliënten van 0-17 in orthopedagogische behandelcentra: berekening auteurs)	0,3
Speciaal onderwijs ⁵	27.698 (leerlingen van 0-17 in cluster IV leerjaar 2008/'09)	0,8
JJI's & jeugdzorg plus ^{2, 6}	3.819 (jeugdigen bereikt)	0,1

Buiten beschouwing gelaten

We laten in deze factsheet veel jeugdigen die zorg ontvangen buiten beschouwing. Namelijk kinderen en jongeren die hulp krijgen vanwege fysieke beperkingen of lichamelijke problemen. Dit zijn jeugdigen in de gehandicaptenzorg (niet jeugd-LVG); die speciaal onderwijs volgen voor andere dan gedragsproblemen; en die door de huisarts, in een ziekenhuis of bij een medisch specialist geholpen worden. Ook zijn vanwege waarschijnlijke dubbeltellingen jeugdigen die een rugzakje gebruiken in het onderwijs en de eerste contacten met het de AMK's (Advies- en Meldpunt Kindermishandeling) buiten beschouwing gelaten. En zoals eerder aangegeven tellen we de jongvolwassenen van 18 jaar en ouder, die vaak nog wel hulp krijgen, niet mee.

Aantal jeugdigen dat zorg krijgt stijgt

De afgelopen jaren steeg het aantal cliënten in de verschillende jeugdsectoren, behalve in JJI's. De stijging in de sector Jeugd en opvoedhulp, die zich in ieder geval van 2005-2009 voltrok, wordt wel toegeschreven aan de prestatieafspraken voor 2008/2009 om de wachtlijsten weg te werken. Ook waren binnen de spoedeisende hulp de doorlooptijden korter. De groei in het aantal jeugd-LVG cliënten (van 2002-2008) wordt door rapporteur gehandicaptenzorg Prismant⁷ verklaard door een grotere behoefte aan zorg vanwege het wegvallen van traditionele gezinnen en sociale controle. Ook wordt de maatschappij complexer; van burgers wordt verwacht dat ze in de complexer wordende maatschappij voor zichzelf zorgen en zelf overwogen keuzes maken, en dit wordt voor LVG jongeren moeilijker en moeilijker. Ook de Jeugd-GGZ kende een toename van 2005-2009. Een verklaring is onbekend of wordt in ieder geval bij het sectorrapport niet gegeven. Zowel bij het uitvoeren van jeugdbeschermingsmaatregelen als bij het uitvoeren van maatregelen voor jeugdreclassering is sprake van een stijging in de periode 2005-2009. Het aantal maatregelen voor jeugdreclassering daalde wel de laatste jaren, maar het aantal maatregelen jeugdbescherming steeg nog veel meer.

Kortom

Dit overzicht laat zien dat jaarlijks een kleine tien procent van de Nederlandse jeugd te maken krijgt met gespecialiseerde hulp bij psychosociale problematiek en dit na een aantal jaar van groei. Vergelijking van verschillende sectoren is lastig, omdat iedere sector zijn eigen manier van rapportage heeft. Om meer inzicht te krijgen in het precieze aandeel van de jeugd dat zorg krijgt, is het aan te raden de jaarrapportages te stroomlijnen. Een landelijke registratie van het individuele zorggebruik voor psychosociale hulp zal beter inzicht geven in het daadwerkelijke aantal kinderen en jongeren dat jaarlijks hulp krijgt.

---

1 LWI = Landelijk Werkende Instelling (voor jeugdvoogdij)

2 MOgroep Jeugdzorg (2010). Brancherapportage Jeugdzorg 2009. MOgroep Jeugdzorg augustus 2010.

3 Zorg op waarde geschat. Update. Sectorrapport ggz 2010. GGZ Nederland. Amersfoort, november 2010.

4 PricewaterhouseCoopers (2010). Kerncijfers LVG 2009. Eindrapportage. Utrecht: Vereniging Orthopedagogische Behandelcentra (VOBC LVG)

5 CBS. Cijfers verkregen via www.StatLine.nl 1 april 2011.

6 Jeugdzorg plus heet ook wel 'gesloten jeugdzorg'.

7 Kwartel, A.J.J. van der (2010). Brancherapport Gehandicaptenzorg 2009. Utrecht: Prismant.